

Özel sağlık kurumları penceresinden pandemi

Dr. Reşat Bahat

1964 yılında Giresun'da doğdu. İlk ve orta öğretimini Giresun'da tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu (1988). İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Kadın Doğum Asistanlığı, 1993 yılından itibaren Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanlığı, 1994 yılından itibaren ise özel sağlık işletmeciliği yapan Dr. Bahat, halen Özel Batı Bahat Hastanesinde Başhekimlik ve Kadın Doğum Uzmanlığı yapmakta, 2008 yılından beri Özel Hastaneler ve Sağlık Kuruluşları Derneği'nin (OHSAD) Genel Başkanlığını yürütmektedir.

C OVID-19 pandemisi; insanlığın son yüz yılda global anlamda en çaresiz hissettiği, sonuçların ve süreçlerini ön göremediği büyük dünya savaşları ile kıyaslanabilecek ekonomik sonuçlar doğurması muhtemel bir felaket durumudur. Bu durum bilim insanlarını, siyasetçileri, sistem mühendislerini ve toplum yapılandırmasında etkisi olan hemen herkesi sarsmış ve mevcut durumu tahlil etmesine sebep olmuştur. Bu, halk sağlığı sorunu toplum bilincinin ne kadar değerli olduğunu bir kez daha gözler önüne sermiştir. Ayrıca bir halk sağlığı probleminde tedavi edici hekimlik en az önleyici hekimlik kadar hasta ölümlerini engellemiştir.

Teknolojinin ve yazılımların gelişmesiyle sağlık hizmet sunumundaki orta vadede kalıcı olarak değişecekken pandeminin etkisiyle bu gelişim hızlanmış, uzaktan erişimle tanı, tedavi ve danışmalık hizmetleri hızla devreye girmiştir. Bu hızlı değişim, hastaneciliğin ve sağlık hizmet sunumunun algoritmalarında büyük hasarlar yaratabileceği gibi birçok yeni fırsatı da beraberinde getirebilir. Hep büyüklüğü ve kompleks yapıları tartıştığımız, eski olmayan ama eskimek zorunda kalan tarzımız güvenli hız, ileri teknoloji ve gelişmiş yazılım üçlüsüne değişimle sonlanacaktır. Pandemi süreci hastanelerin sahiplerinin değil yaptıkları işin tartışıldığı sistemin içinde ne kadar yükü kaldırdığı ve ne kadar kapsayıcı olduğunu öne çıkarmıştır. Ge-

nel olarak hızla devam eden pandemi sürecinin dünyadaki etki tahlilini yaptığımızda;

1. Hastalığı yani pandemiyi hafife alanların çok başarısız olduğu (Brezilya gibi),
2. Güçlü ve kapsayıcı sosyal güvenlik sistemi olmayan ülkelerin başarısız olduğu (ABD gibi),
3. Güçlü ve kapsayıcı sigorta sistemi olup sağlığı tümüyle kamu sektörüyle sunan ülkelerin başarısız olduğu (İngiltere gibi),
4. Özel sağlık sektörünün yaygın olup tam teşekküllü işler yapmadığı ülkelerin başarısız olduğu (İtalya ve İspanya gibi),
5. Herkes çok başarılı olsa bile Çin'in hastalık hakkında yeterli bilgisi olmasına rağmen dünya ile paylaşmadığı ve demokrasisi gelişmediği için bize verdiği rakamlara ve bilgilere de güvenemeyeceğimiz için başarısız olduğu,
6. Tabii ki büyük bir ekonomisi olmasına rağmen milli geliri düşük olan Hindistan başta olmak üzere Afrika ülkelerinin ise ekonomik yetersizlik sebebi ile başarısız olduğu bir durumla karşı karşıyayız.

Şimdiye kadar başarılı olduğu herkesçe kabul edilen Türkiye, Almanya, Güney Kore, Japonya, Avustralya gibi ülkelerin hemen tamamında güçlü ve kapsayıcı

sosyal güvenlik sistemi mevcut. %25'in üzerinde özel hastane büyüklüğü var ve güçlü sosyal güvenlik sistemi ile anlaşması bulunan bu özel hastaneler nitelikli hizmet sunmaktalar. Böyle bir sosyal güvenlik sisteminin içinde kamu ve özelin birlikte sunduğu kaliteli sağlık hizmeti, kaynakların hızlı, ekonomik ve etkin kullanılmasında çok öne çıkmıştır. Birçok siyasetçinin pandemi sürecinin sonlarına doğru modellerini gözden geçireceğini ve Türkiye başta olmak üzere saydığımız ülkelerin modellerinden etkilenecekleri yeni bir düzene geçeceklerini düşünüyoruz.

Pandemileri, dünyanın her yerinde, ülkelerin siyasi otoritesi adına Sağlık Bakanlıkları yönetir. Bu süreçte Türkiye'de Sağlık Bakanlığımız daha olay Türkiye'ye gelmesinden önce bilim kurulunu oluşturmuş, Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde hareket planlarını yapmış ve dinamik yapısıyla bu ön görme zor süreçle her türlü değişime hızlı ayak uydurmuştur. Tedavi algoritmalarının sürekli yenilenerek sahaya hızla paylaşılması; Dünya ile anlık bağlantı ve bilgi paylaşımı ekonomiyi ayakta tutabilme adına hafta sonları için planlanan sokağa çıkma yasakları, AVM'lerin tamamının kapatılması, ibadethanelerin toplu ibadete kapatılması, okulların zamanında tatil edilmesi, 65 yaş ve üstünün, 18 yaş ve altının 3 aylık süre ile evlerinde tutulması, ihtiyaç sahiplerine gelir temin edilmesi, gıda temin edilmesi, belediyelerin canlı bir şekilde evde kalan insanların hizmetlerine katkı sağ-

laması, en yeni tedavilerin en hızlı şekilde ülkemize getirilip bir kısmının da ülkemizde üretilmesi, filyasyon yönteminin hastanın etrafındaki etki alanının yaygın taramalarla gözden geçirilmesi, hastane yatışı gereken hastaların triyajı doğru yapıp evde tedavilerin etkin bir şekilde uygulanması, aile hekimliğinin bu süreçte çok fedakârca çalışıp hastaları ve süreci çok yakından takip etmesi, Sağlık Bakanlığının güçlü yazılım altyapısı, Sayın Sağlık Bakanı'mızın doğru, düzgün ve sık bilgi akışıyla basın ve halkı bilgilendirip bilgi kirliliğini engellemesi, Cumhurbaşkanı'mızın olayın her aşamasıyla ilgilenip alınan bütün kararların hızını ve kalitesini sağlaması ve tabii 65 yaş üstü nüfusumuzun az olması, ancak bu az sayıda nüfusun yaşlı bakım evlerinde değil ailelerinin yanında olması kültürümüzün bu hastalık için bir avantaja dönüşmesine de katkı sağlamıştır.

Yine tıbbi sarf ve koruyucu ekipman gibi malzemelerin hızla üretimi çoğaltılarak hastalarımızın, hekimlerimizin ve sağlık çalışmalarımızın hizmetine sunulması, hatta ihtiyaç sahibi dost ve kardeş ülkelere de bu imkanlarımızın bir kısmından faydalandırılması ülkemizle gurur duymamıza da sebep olmuştur.

Artık bir şey herkes tarafından çok iyi anlaşıldı ki sağlık sadece sağlık değildir. Sağlık, stratejik bir sektördür. Silahlı kuvvetler değerlendirilebileceğini düşündüğümüz bir sektör durumuna gelmiştir. Bu süreçte biz sektörümüze "Türk Silahsız Kuvvetleri" diyerek sektörün stratejik önemini ifade etmeye çalıştık.

Tüm bunlar olurken, hekimler ve tüm sağlık çalışanları ayrı bir paragraf olarak değerlendirilmelidir. Halkına kendini adanmış sağlık çalışanlarını görmek isteyen Türkiye'yi görmesi gerekir. Türkiye'de yapılanlar öğrenilmelidir. Canını hiçe sayarak sıradan vatandaşın yakalandığının sekiz misli hastalanmayı göze alıp dünyaya örnek teşkil edecek hasta kayıtlarıyla başarısını taçlandırmıştır. İyi kurgulanmamış bir sağlık sisteminin kendi ülkesinin ekonomisine ve hatta dünya ekonomisine ne kadar zarar verebileceğini pandemi süreci göstermiştir.

Dünyanın adeta büyük bir şehirmişçesine global hale geldiği günümüzde pandemi süreçleriyle daha sık karşılaşacağımız muhakkaktır. Bu tecrübenin

bundan sonraki süreçlerde işe yaraması için daha fazla uluslararası iş birliğine ihtiyaç vardır. Bazı makamlarca ve bazı ülkelere eleştirilmesine rağmen DSÖ bu döneme çok ciddi katkı sağlamıştır. Yapısının ve ekonomisinin güçlendirilmesinin çok doğru olacağı kanaatini uyandırmıştır.

Bu süreçte bulunmasını çok arzu ettiğimiz aşının en alt gelir grubunu hedef almaması durumunda dünya barışına ve insanlığa kalıcı zarar vermesinden duyduğum endişeyi belirtmeliyim. Dünya ekonomisinin anlamlı küçülmeye gittiği, işsizliğin arttığı bir dünyada halk sağlığından kısılacak her türlü kaynağın yakın ve orta gelecekte daha büyük felaketlerin olabileceğinden endişeliyim. Küçülen ekonomilerin kapalı ekonomiye dönüşmesi, dünya ticaretinin küçülmesi, aşırı milliyetçiliğin ve radikalizmin yaygın hale gelmesi, demokrasinin önündeki en büyük tehdit olarak kendini göstermektedir.

Türkiye genç nüfusuyla kapsayıcı sosyal güvenlik sistemi ile hizmet sunan merkezlerinin kalitesi ve çeşitliliğiyle zaten dünyada ilk onda olan sağlık turizminin ülkemizin sağlıktaki başarısının konuşulması sayesinde daha da parlacak olmasıyla güçlü siyasi yapısıyla,

sağlıkta yüksek üretim gücüyle olası sıkıntıları iyi planlarsa en az yaşayacak ve hatta krizi fırsata çevirecek ülkelerin başında geleceğine inanıyoruz.

Ülkemizdeki tüm kurum ve kuruluşlar açık tutularak istihdamın ve ticaretin korunması en büyük dileğimizdir. Ancak stratejik öneme sahip sağlık kuruluşlarının kamu ve özel fark etmeksizin açık tutulması halkımızın can güvenliği açısından hayati öneme sahiptir. İşletmelerimizin bu dönemdeki ekonomik hasar tespitlerini yapmaktan bile korkar haldeyiz. Hızla sosyal güvenlik aracılığıyla verilen kaynağın yükseltilmesi, hızla kredi yükleri kontrolsüz artmış kurum ve kuruluşlara uygun ve yeni kredi imkânlarının sağlanması, sağlık turizmi gibi alanlarda çok daha fazla avantajların sunulması, sektörümüz adına başlıca isteklerimizdir. Bu dönemde İstanbul gibi bir metropolde entübe hastaların %40'ını tedavi eden ve bunu sadece sosyal güvenliğin ödemeleri ile gerçekleştirip, hastalarından fark talep etmeyen özel sektör, vatandaşın ülkesine ve siyasete güvenle bakmasına katkı da sağlamıştır.

Teşekkür

Ülkemize başarıyla liderlik yapan ve bu düzeni de tüm enerjisiyle yöneten Sayın Cumhurbaşkanı'mıza, olağanüstü çabası, bilgi ve becerisiyle süreci tam bir bilimsel anlayışla ve şefkatle yönetmesiyle Sayın Sağlık Bakanı'mıza ve ekibine, kusursuzca yakın iş çıkartan hekim ve sağlık çalışanlarımıza, sürece katkı sağlayan herkese derneğimiz, sektörümüz ve şahsım adına teşekkür eder, saygılar sunarım.